

Bijlage VIII

Pestprotocol Kompaan College

De sfeer op onze school en de aandacht voor elkaar, zorgen ervoor dat leerlingen met plezier naar school gaan. Wij helpen leerlingen om het beste uit zichzelf te halen. Iedere leerling op onze school heeft een coach/mentor en deze is het eerste aanspreekpunt voor de leerling en ouders/verzorgers. Daarnaast is op elke locatie een anti-pestcoördinator, deze taak vervullen de zorgcoördinatoren. Persoonlijke aandacht vinden wij belangrijk, maar ook jezelf begeven in een groep hoort bij het naar school gaan. Tijdens de les wordt daarom aandacht besteed aan omgangsvormen. Toch komt pesten ook bij ons op school voor.

Aanpak door school

Op Het Kompaan College heeft iedereen recht op een respectvolle behandeling en hiermee is iedereen medeverantwoordelijk voor het welzijn van de ander. Vertrouwen in de coach/mentor en elke docent is van groot belang voor leerlingen en ouders/verzorgers. Openheid, eerlijkheid en duidelijkheid spelen daarbij een belangrijke rol.

Het Kompaan College werkt volgens een preventieve aanpak om pesten tegen te gaan. Elke coach/mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas (zie [paragraaf 2.2](#) veiligheidsplan). Het onderling plagen en pesten, alsook cyberpesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden (bijlage 1 en 2). Coaches/mentoren maken afspraken met de klas. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van een klassencontract (bijlage 3).

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen vragen en krijgen in school. De volwassenen op school hebben oog voor de signalen van leerlingen; ze tonen interesse en luisteren naar wat leerlingen te vertellen hebben. Wij stellen prijs op een veilig klimaat in en om de school, waarbij we streven naar een plezierige omgeving voor iedereen. Met elkaar hebben we de volgende gedragscode opgesteld:

- 1. Wees aardig voor elkaar**
Je hoeft niet stoer te doen. Je pest niet en maakt geen ruzie. Als het nodig is zeg je ook eens 'sorry'. Je geeft eens een compliment.
- 2. Zorg voor een goede werksfeer**
Luister naar elkaar. Wees rustig in ons gebouw. Help elkaar.
- 3. Houd je aan afspraken**
Wees op tijd in de les. Zorg dat het huiswerk af is. Je hebt alle afgesproken spullen paraat die nodig zijn om de les te kunnen volgen. Je let op tijdens de les.
- 4. Denk aan je omgeving**
Je maakt geen rommel, beschadigt of vernielt niets in of rond ons gebouw. Het lokaal wordt netjes achtergelaten.
- 5. Je bent zelf verantwoordelijk voor je gedrag.** Je bent bereid om je gedrag te bespreken en zo nodig aan te passen.

Pesten nemen wij serieus

Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben samen met ouders en leerlingen de taak om pesten tegen te gaan. Hierbij hebben coaches, docenten en coördinatoren de taak om:

- te signaleren,
- te onderzoeken,
- duidelijk stelling nemen door op te treden tegen het pesten.

Wanneer ondanks alle inspanningen toch sprake is van pesten, dan hanteren we een directe aanpak gewenst. De coach en coördinator gaan waar nodig in gesprek met alle direct betrokken partijen: docenten, ouders en leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende middengroep). In deze gesprekken moet duidelijk worden wat er speelt en wat de beste aanpak is. De volwassene zoekt uit waardoor het gevoel dat de leerling gepest wordt is ontstaan. Hierbij maken we gebruik van de volgende vragen:

- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?

Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken? De volwassene kan de volgende dingen doen:

- Laat de leerling zijn verhaal vertellen.
- Luister en vat samen.
- Stel voornamelijk open vragen. Wat wil je dat ik nu doe?
- Laat ze zelf nadenken over oplossingen. Bied daarbij sturing en hulp aan.
- Vertel duidelijk wat je wel en niet kunt doen om de situatie te veranderen.
- Maak concrete afspraken.
- Plan een vervolgspraak op korte termijn.
- Vraag hoe het gaat en of afspraken zijn nagekomen.
- Vertel de leerling dat er op school een aanspreekpunt pesten/vertrouwenspersoon is.

Besprek met de leerling of en hoe de ouders/verzorgers kunnen worden geïnformeerd.

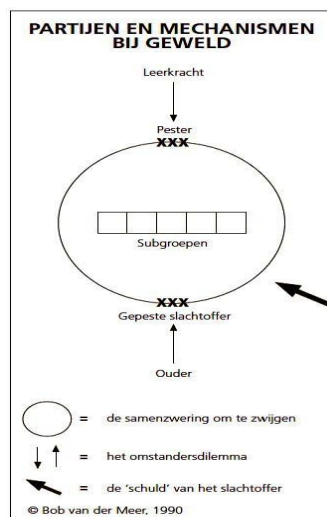
Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets met hen mis is, waardoor ze moeite hebben voor zichzelf op te komen. Mogelijk is dit de trigger voor de pester.

Ook met de leerling die als pester wordt gezien, gaan we het gesprek aan. Het doel van dit gesprek is drieledig:

- De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

De vijf partijen bij het pesten en de aanpak

Wij kiezen voor hulp aanbieden in plaats van bestraffen, hiermee dragen we bij aan het educatieve en pedagogisch aspect.

Hulp bieden aan:

- **de gepeste leerling**, in de vorm van gesprekken en (in sommige gevallen) van een training.
- **de pester**, in de vorm van gesprekken, training of maatregel
- **de zwijgende middengroep**, in de vorm van het mobiliseren van deze groep.
- **de docent**, in de vorm van achtergrondinformatie over het verschijnsel, zoals signalen, oorzaken, gevolgen en concrete (preventieve en curatieve) aanpakmogelijkheden.
- **de ouders/verzorgers**, in de vorm van uitwisselen van achtergrondinformatie en advies.

Bronnenlijst

Dekker, S., & Dullaert, M. (25 maart 2013). Plan van aanpak tegen pesten. Geraadpleegd van <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2013/03/25/plan-van-aanpak-tegen-het-het-pesten.html>

Limper, M.(2006). Nergens meer veilig; digitaal pesten, wat is het en hoe ga je hiermee om? Almere: Vereniging voor Openbaar Onderwijs

Goossen, F., Vermande, M., Meulen, M. van der. (2012) Pesten op school: de achtergronden en interventies. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.

Bijlage 8.1

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en bedreigend. Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag onzichtbaar is, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden: vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, mailtjes, WhatsApp schrijven, sms berichtjes, opstoken en roddelen

Lichamelijk: trekken aan kleding, duwen en sjorren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, wapens gebruiken

Achtervolgen: opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten

Uitsluiting: doodzwijgen en negeren, uitsluiten bij groepsopdrachten of in pauzes

Stelen en vernielen: afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen

Afpersing: dwingen om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.

Wat is plagen?

Het is plagen als er een geintje wordt gemaakt zonder dat men de intentie heeft de ander pijn te doen.

Wat is cyberpesten?

Cyberpesten is wanneer iemand technologie gebruikt om gemene, bedreigende of gênante berichten naar of over een andere persoon te sturen. Het kan een tekstbericht, een e-mailbericht, een WhatsApp bericht of een ander soort onlinebericht zijn. Cyberpesten kan anoniem zijn, wat het soms nog erger kan maken. Het heeft ook een breder publiek en kan zich snel verspreiden. Slachtoffers van cyberpesten hebben vaak het gevoel dat ze niet kunnen ontsnappen aan het pesten. Als iemand je pest op school is het voorbij als je naar huis gaat, maar cyberpesten kan je thuis volgen en de hele nacht doorgaan.

Men spreekt over cyberpesten wanneer er aan beide kanten sprake is van een jongere. Zodra er volwassenen betrokken zijn, spreekt men eerder over stalken of lastig vallen.

Hoe wordt er gepest?

- Pest-bericht: (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen).
- Stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van hate-mail/-bericht, of het dreigen met geweld in bijvoorbeeld chatrooms.
- Het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal etc.
- Ongewenst contact met vreemden.
- Webcam-seks: beelden die ontvangen worden kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden.
- Hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pest-mail.

Bijlage 8.2

Rollen bij het pesten

Bij het pesten zien we verschillende rollen, de bekendste zijn de rollen van pester en gepeste. Minder bekend zijn de rollen die de omstanders innemen. Deze omstanders hebben vaak zonder dat zij het zich bewust zijn, invloed op het pesten. De verschillende types beschreven:

De pester

Is vaak onzeker en wil graag aardig en stoer gevonden worden. Denkt door het pesten dat iedereen hem/haar grappig vindt.

De gepeste

Voelt zich vaak verdrietig en eenzaam. Durft vaak niets terug te doen of het te vertellen, is bang dan nog meer gepest te worden.

De meepester

Doet mee met pesten. Denkt dat hij/zij er dan bij hoort. Is bang om zelf gepest te worden.

De helper

Neemt het op voor de gepeste. Vindt het niet goed dat er gepest wordt en is niet bang voor de pester. Helpt graag en is daarom vaak populair.

De stiekemer

Vindt het goed dat er gepest wordt, maar bemoeit zich er niet mee. Is bang om zelf gepest te worden. Roept anderen erbij om het pesten te ondersteunen.

De buitenstaander

Denkt dat er in de klas niet gepest wordt en het kan hem/haar ook niets schelen. Zolang hij/zij er zelf maar geen last van heeft.

De stille

Bemoeit zich er niet mee. Vindt het pesten wel gemeen, maar durft niets te doen of te zeggen, is bang zelf gepest te worden.

Bijlage 8.3

Voorbeelden van pestcontracten

CONTRACT

Anti-pestregels van de klas en anti-pestcontracten

Dit zijn de anti-pestregels van klas

- We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
- We hebben respect voor elkaar en lachen elkaar niet uit.
- We slaan en schoppen elkaar niet maar laten elkaar met rust.
- Als we ruzie hebben, proberen we dat uit te praten.
- We sluiten elkaar niet buiten, want we vinden dat iedereen mee mag doen.
- Spullen van een ander pakken we niet af en maken we niet kapot.
- We roddelen niet over elkaar en zeggen geen lelijke dingen over hoe iemand er uitziet.
- We behandelen elkaar zoals we zelf behandeld willen worden.
- Kortom, we pesten elkaar niet.

Deze regels gelden niet alleen op school, maar ook daarbuiten.

Als iemand wordt gepest, houden we dat niet geheim. We vertellen het aan de coach/ docent of aan een volwassene thuis.

Ik ben het eens met alle bovenstaande regels. Daarom zet ik hieronder mijn handtekening.

Plaats:

Datum:

Handtekening leerling:

Handtekening coach/docent:

ANTI-PESTCONTRACT

van

Allen die dit contract ondertekenen zullen zich aan de afspraken moeten houden, zowel op school als daarbuiten.

1. Naar elkaar luisteren
2. Van elkaar afblijven
3. Niemand uitschelden
4. Iedereen hoort erbij (niemand uitsluiten)
5. Je eigen afval opruimen
6. Van elkaars spullen afblijven
7. Niet zoveel letten op elkaar
8. Stop... denk... doe (eerst nadenken, dan pas iets doen)
9. Pesten.... pikken we niet
10. Op tijd komen
11.
12.

Datum:

Plaats:

Handtekening leerling:

Handtekening ouder

Handtekening coördinator

CONTRACT

Coachklas:

Allen die dit contract ondertekenen zullen zich aan de afspraken moeten houden, zowel op school als daarbuiten.

Afspraken:

- Elkaar niet beoordelen op schoolresultaten
- Je mag een andere mening hebben
- Niet uitschelden of uitlachen
- Niet beoordelen op het uiterlijk van elkaar
- Niet beoordelen op de kleding van elkaar
- Niet 'zomaar' pesten
- Niet meedoen met pesters
- Niet pesten om vrienden te krijgen
- Niet met elkaar bemoeien
- Geen partij kiezen bij ruzie
- Eerlijk zijn
- Elkaar helpen als iemand hulp nodig heeft
- Niet na-apen
- Luisteren naar elkaar
- Vertellen aan de leraar is niet klikken
- Word je gepest, praat er dan over
- Niet dreigen, chanteren of afpersen
- Elkaar niet beoordelen op vriendjes of vriendinnetjes
- Als iemand je iets in vertrouwen vertelt, mag je niets doorvertellen

Datum:

Datum:

Plaats:

Handtekening leerling:

Handtekening ouder

Handtekening school

Bijlage 8.4

Het wettelijke kader

Scholen in PO en VO zijn sinds januari 2006 verplicht een plan op te stellen voor veiligheid, gezondheid en milieu conform de cao's basis –en voortgezet onderwijs. Dit plan wordt ook wel schoolveiligheidsplan genoemd. Hierin beschrijft een school hoe zij fysieke en sociale veiligheid in en om het schoolgebouw waarborgt. Hieronder valt ook de aanpak tegen het pesten. Meestal legt de school in een pestprotocol vast wat zij onder pesten verstaat, hoe de school dit gedrag signaleert en hoe zij ermee omgaat.

Plan van aanpak tegen het pesten

Eind maart 2013 stuurde staatssecretaris Dekker (OCW) en de Kinderombudsman een "Plan van Aanpak tegen Pesten" naar de Tweede Kamer en naar de scholen. In dit plan werd beschreven waarom het noodzakelijk is om te komen tot een integrale aanpak tegen het pesten en waarom pesten zo lastig te bestrijden is. Tegelijkertijd werden een aantal initiatieven aangekondigd om te komen tot een doeltreffend beleid gericht op preventie en oplossen van (pest)problemen.

De eerste vier bovengenoemde zaken vallen onder inspectietoezicht:

- Een schoolbrede en structurele aanpak van het pesten
- Gebruik van een bewezen effectief anti-pestprogramma
- Het monitoren van de sociale veiligheid op school
- De aanwezigheid van een vertrouwenspersoon op school

Wetboek van strafrecht

Artikel 285b, 261 verwijzen naar cyberpesten en smaad, waardoor justitie bij aangifte over kan gaan tot strafrechtelijke vervolging, mogelijk met als gevolg gevangenisstraf en/of een geldboete.

Meldpunt discriminatie Internet (MDI) legt zich toe om meldingen van uitingen op internet van discriminatie op basis van geloof, afkomst, seksuele voorkeur, geslacht, huidskleur en/of leeftijd te beoordelen en zo nodig actie te ondernemen. Het meldpunt Discriminatie Internet is een onderdeel van Stichting Magenta. De aandacht van het MDI richt zich voornamelijk op het Nederlandse deel van het internet. www.meldpunt.nl

Mogelijke verwijzing aan ouders

Er zijn twee telefoonnummers die ouders kunnen bellen met vragen, namelijk:

- 0800-5010: de onderwijstelefoon
- 0900-11131113: de vertrouwensinspectie

Mogelijkheid tot aangifte

In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, tel: 0900-0101).